

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTON AUDITOINTI

Tekijät **Helka-Liisa Hentilä, Kimmo Levä, Max Liikka, Auli Toom, Mira Huusko ja Mirella Nordblad, Jyväskylän yliopiston itsearviointi (toim.) Katja Mielonen ja Hanna-Leena Pesonen**

Auditointivuosi **2021**, Karvin julkaisu **2:2021**

Kieli **Suomi**

ISBN **978-952-206-626-8 pdf**

5 Vertaisoppimisen kuvaus

- Korkeakoulun itsearviointi

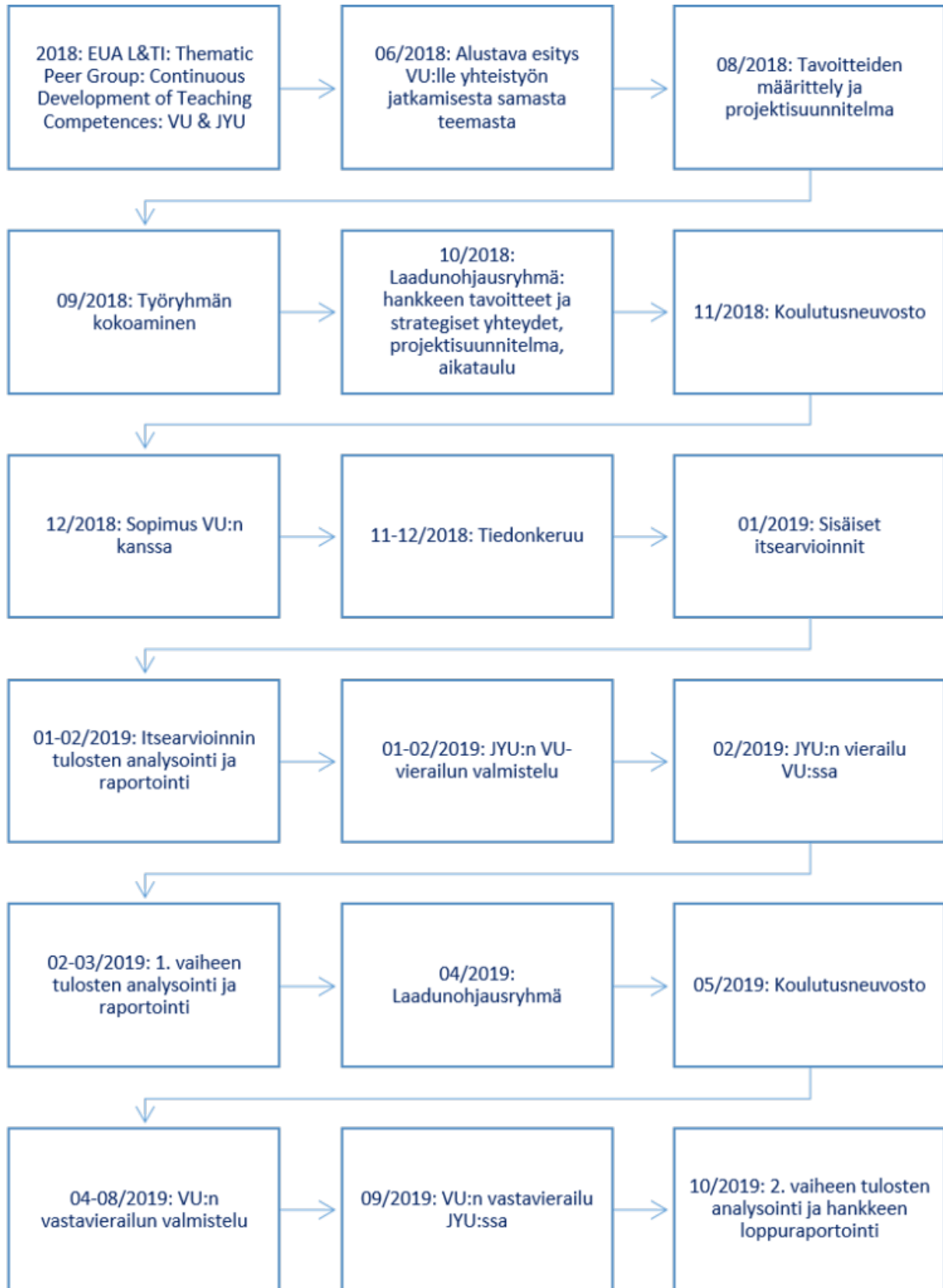
Vertaisoppimisen tavoitteet ja prosessi

Jyväskylän yliopiston (JYU) ja Vrije Universiteit Amsterdamin (VU) arviointialueeseen III liittyvä vertaisoppimishanke käynnistyi European University Associationin (EUA) vuonna 2018 toteutetun Teaching and Learning -kehittämishankkeen seurauksena. VU tunnistettiin mielenkiintoiseksi vertailukumppaniksi jo ryhmätyöskentelyn alkuvaiheessa, ja molemmat yliopistot olivat kiinnostuneita syventämään yhteistyötä.

Vertaisoppimisen tavoitteena oli verrata opettajien pedagogisen osaamisen jatkuvaa kehittämistä kahdessa monialaisessa yliopistossa, tunnistaa hyviä käytäntöjä sekä paneutua myös haasteisiin. Pääteemaa täsmennettiin neljällä alateemalla:

1. Opettajien jatkuvan osaamisen kehittämisen viitekehykset
2. Pedagogisten ansioiden tunnustaminen ja opettajien uramallit
3. Opettajien jatkuvaan osaamisen kehittämiseen vaikuttavat muutosvoimat
4. Opettajien jatkuvaa osaamisen kehittämistä tukeva organisaatiokulttuuri ja verkostot

Vertaisoppimisen prosessi on kuvattu kaaviossa

Kuvio 11 Vertaisoppimisen prosessi

Vertaisoppimisen tulokset

Vaikka vertaisoppimisen teema oli rajattu opettajien pedagogisen osaamisen jatkuvaan kehittämiseen, prosessin edetessä tunnistettiin teeman kytkeytyvän vahvasti koulutuksen kehittämisen kokonaisuuteen, ja tämä heijastui myös tunnistettuihin hyviin käytänteisiin.

VU:ssa tunnistettiin vahvuudeksi arvoihin perustuva vahva koulutuksen visio, joka ohjaa kehittämistä ja jollainen vertaisoppimisen aikaan oli vasta valmisteilla JYU:n strategiatyön kautta. JYU:n osalta vahvuudeksi tunnistettu koulutuksen johtamisen ja kehittämisen selkeä organisoituminen yksikkötasolta yliopistotasolle poikkeaa selvästi VU:n sirpaleisemmasta rakenteesta. JYU:n selkeämpi organisaatorakenne takaa opetuksen kehittämisen organisoinnin, arvioinnin ja kehittämisen systematiikan, koska se mahdollistaa vuoropuhelun yksiköissä eri toimijoiden kesken.

Kaikilta opetustehtävissä toimivilta edellytetään VU:ssa kaksivaiheinen opetusosaamisen kehittämisohjelma ja tarjolla on myös koulutusjohtamisen ohjelma, jotka järjestää opetuksen ja oppimisen akatemia (LEARN! Academy). Myös JYU:ssa edellytetään opetustehtävissä toimivilta yliopistopedagogisten opintojen suorittamista kahden vuoden sisällä vakituisen työsuhteen alkamisesta, ja JYU tarjoaa pedagogisia valmiuksia tuottavia opintoja henkilöstölle. Strukturoidun opettajien osaamisen kehittämisen instrumenttien lisäksi VU:ssa on useita epäformaaliin yhteistyöhön ja yhteiskehittämiseen perustuvia verkostoja ja toimintatapoja.

Sekä JYU:sta että VU:sta puuttuu varsinainen opettajien uramalli, mutta VU:ssa opetushenkilökunnan pedagogisen kehittymisen portaat on kuvattu, mikä tekee opetusansioiden huomioimisen läpinäkyväksi ja jäsentyneeksi. Molemmissa yliopistoissa on tunnistettu sama haaste: tutkimusansioita on helpompi mitata kuin opetusansioita.

Suomessa ylioppilaskunnilla on lakisääteinen edunvalvonta-asema ja opiskelijoiden osallistuminen opetuksen kehittämiseen JYU:ssa on laajempaa kuin VU:ssa. JYU:ssa opiskelijoiden osallisuus ja opiskelijanäkökulma opetuksen ja oppimisen kehittämisessä on järjestelmällistä, sillä opiskelijat ovat jäseninä niin koulutusneuvostossa kuin opetuksen kehittämisryhmissä.

JYU:ssa koulutuksen laadunvarmistuksessa on vahva kehittämisenäkökulma, kun taas VU:ssa laadunvarmistuksen painotus on enemmän mittaamisessa ja hallinnassa. Lisäksi JYU:n laadunvarmistuksen kehittämisenäkökulmassa opetushenkilökunnalla ja opiskelijoilla itsellään on vahva osuus ja osallisuus muun muassa koulutuksen itsearvioinneissa, kun taas VU:ssa itsearvioinnin rooli on huomattavasti vähäisempi.

Vertaisoppimisen arviointi

Molemmat yliopistot pitivät vertaisoppimisen prosessia onnistuneena ja hyödyllisenä. Kokemusta paransi prosessia edeltänyt samaan teemaan liittyvä yhteistyö EUA:n työryhmässä, joka antoi paitsi tarpeellisen rajauksen vertaisoppimisen teemalle myös hyödyllistä perustietoa, jonka pohjalta prosessissa päästiin sujuvasti eteenpäin. JYU:n näkökulmasta prosessi tuotti arvokasta

vertailutietoa erityisesti strategian koulutuksen kehittämisohjelman toimeenpanoa varten.

Oman organisaation hyvät käytännöt

Koulutuksen johtamisen ja kehittämisen selkeä organisaatio yksiköistä yliopistotasolle
Yliopistopedagogiset opinnot ja monikielisten ja -kulttuuristen opetusryhmien opetusosaamista tukevat opinnot
Opiskelijoiden vahva osallisuus koulutuksen kehittämisessä
Koulutuksen laadunvarmistuksen vahva kehittämisnäkökulma mittaamisen ja hallinnan sijaan

Kumppaniorganisaation hyvät käytännöt

Arvoihin perustuva vahva koulutuksen visio, joka ohjaa kehittämistä
Opetusosaamisen kehittämisohjelma ja koulutusjohtamisen ohjelma
Pedagogisen kehittymisen portaat
Opetuksen ja oppimisen akatemia -yksikkö
Vahvat epäformaalit opetuksen kehittämisen verkostot

Konkreettisia esimerkkejä vertaiskumppanin hyvien käytäntöjen hyödyntämisestä

Opettajien pedagogisten ansioiden kehittymisen strukturoitu kuvaustapa
Opetusansioilla meritoituminen: Vanhemman yliopistolehtorin nimikkeeseen käyttöönotto
Yliopistopedagogisen opintotarjonnan mallin kehittäminen

Auditointiryhmän palaute

Jyväskylän yliopiston vertaisoppimisen kohteena oli opettajien pedagogisen osaamisen jatkuva kehittäminen. Aihevalinnan takia vertaisoppimisen tulosten voi arvioida tuottavan lisäarvoa myös henkilöstön osaamisen kehittämiseen (arviointialue 3.2) sekä uudistumista edistävään toimintakulttuuriin (arviointialue 2.3). Vertaisoppimisen kohdeyliopiston (Vrije Universiteit Amsterdam) valinnassa hyödynnettiin yliopiston opetuksen ja oppimisen kehittämiseen liittyntä kansainvälistä hankeyhteistyötä.

Vertaisoppimisen päätavoitteet ja niitä täsmäntävät alateemat oli määritelty selkeästi. Molemmat yliopistot sitoutuivat vastavuoroiseen toisten hyvistä käytännöistä oppimiseen, mikä edisti vertaisoppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista.

Itsearviointiraportissa esitetty vertaisoppimisen kohteen tulosvertailu tuo esiin kiinnostavia havaintoja liittyen esimerkiksi opiskelijoiden osallistumisesta yliopiston toiminnan kehittämiseen, mistä suomalaisissa korkeakouluissa ja myös Jyväskylän yliopistossa on vahvat perinteet. Vastaavasti vertaisyliopiston strukturoitu yliopistopedagoginen opintotarjotin ja niistä vastaava erillinen yksikkö tarjoavat Jyväskylän yliopistolle yhden mahdollisen esimerkin opettajien pedagogisen osaamisen kehittämisen järjestämiseen.

Vertaisoppimisen prosessi ja tulokset on kuvattu itsearviointiraportissa havainnollisesti. Prosessi eri vaiheineen sisälsi useita yhtymäkohtia Jyväskylän yliopiston koulutuksen kehittämisen kokonaisuuteen. Prosessin jäsenyys sekä tiedonkeruu, itsearviointi, raportointi ja vierailut tukivat esimerkillisesti tavoitteita. Vertaisoppiminen ja siinä saavutetut tulokset koettiin hyödylliseksi osaksi arviointikokonaisuutta ja tuloksia aiotaan hyödyntää toiminnan kehittämisessä. Auditointiryhmä kannustaa Jyväskylän yliopistoa hyödyntämään vertaisarviointimenettelyä myös muiden toimintansa osa-alueiden kehittämisessä.